

UNGDÓMUR OG KRIMINALITETUR

TEY UNGU HAVA ALDRIN SKIKKAÐ SÆR BETRI ENN NÚ

Kriminalitetur ímillum tey ungu í Føroyum hevur sett eitt gleðiligt met, tí hann hevur ongantíð verið so lítil sum nú. Men tað er ikki komið av sær sjálvum, sigur Mariann Reinert, politistur

Áki Bertholdsen

Vit eiga at vera stolt av teimum ungu í Føroyum, tí tey skikka sær fyrimyndarliga væl.

Tað heldur Mariann Reinert, politistur, sum hevur børn og ung sum sítt serøki hjá hjá politinum.

Hon er nevniliga SSP politistur í Føroyum. SSP er eitt samstarv ímillum skúla, sosialar myndugleikar og politi, við tí endamáli at halda ungfólk burtur frá kriminaliteti. Endamálið er eisini at leggja ein atburð niður í ungdomin, sum ikki er til skaða fyri tey sjálvi.

Hevur borið frukt

Og tað er alt, sum bendir á, at tað samstarvið hevur borið frukt

SSP politisturin sigur, at hagtølini hjá løgregluni vísa, at tað hevur ongantíð verið so lítið av ungdomskriminaliteti, sum tað er nú.

– Í fjør hendi tað nevniliga, at ikki ein tann einasti ungdomur undir 18 ár, varð skuldsettur fyri harðskap, sigur Mariann Reinert.

Hon leggur dent á, at her er ikki talan um ung, sum eru dømd fyri harðskap. Her er talan um ung, sum eru skuldsett fyri harðskap, men tað eru ikki allar skuldsetingar, sum enda við einu dómi.

Mariann Reinert sigur, at tað er aldrin hent áður, at ongin 15, 16 ella 17 ára gamal

Ár	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hærværk	34	24	10	27	4	4	4	12	2	2	6
Tyveri	23	41	12	24	34	14	15	32	13	15	14
Vold	22	11	4	8	8	6	5	4	6	5	0
Lov om euf	1	0	1	4	4	1	2	5	2	5	5
PVT	8	7	8	5	7	8	2	10	5	3	10
Våben	4	0	4	1	1	1	1	2	0	1	2
Sædelighed	1	1	2	1	1	0	2	1	3	4	1
Íalt	93	84	41	70	59	34	31	66	31	35	38

GONGDIN ER GÓÐ

Hendan talvan visir gongdina í ungdomskriminalitetinum hesi seinastu árin. Og gongdin er góð, tí í fjør hendi tað fyri fyrstu ferð, at ongin undir 18 ár varð skuldsettur fyri harðskap. Men yvirhøvur eru tøluni nógv fallin hesi seinastu árin. Tann teigurin, sum nevnist »PVT«, er brot á politiviðtøkurnar, har ungdólk eru ólátað, uttan at vera harðlig. Dømi um tað eru ungfólk, sum rætta politistum longutong, sum vísa lögregluni afturpartin, sum ikki gera eftir boðum frá politistum, ella annað skal av ólátaðum atburði, sum politistarnir ikki vilja standa model til. Har tað stendur »Lov om euf« er talan um brot á lógina um rúsevni

er skuldsettur fyri harðskap ímóti øðrum fólki í eitt heilt ár. Í hvussu so er, er tað ongantíð sent, síðani tey fóru at føra hagtøl yvir gongdina.

Fyri nøkrum árum síðani var tað ikki óvanligt, at blaðung fólk, undir 18 ár, framdu harðskap. Men hagtølini vísa, at talið er fallið javnt hesi seinastu árin. Í 2006 vórðu nevniliga 22 ung undir 18 ár skuldsett fyri harðskap. Síðani er talið stóðugt minkað, til tað í fjør kom heilt niður á null.

Gongdin er akkurat tann sama, tá ið vit hyggja eftir tølunum fyri hverk, tí tey eru eisini fallin nógv hesi seinastu árin.

Í 2006 vórðu 34 ungfólk undir 18 ár skuldsett fyri hverk, men síðani er talið minkað javnt, og í fyrrárið vóru tey bara tvey í tali og í fjør vóru tey seks.

Og stóðan er tann sama, tá ið hugt verður eftir tølunum fyri stuldur, tí eisini tey eru nógv fallin hesi seinastu árin.

Fyri nøkrum árum síðani var tað ikki óvanligt, at 20-30 ung undir 18 ár vórðu skuldsett fyri stuldur, men hesi trý seinastu árin er talið komið niður á 13-15.

Tølini fyri 2013 bróta rættliga frá, tí hetta árið

vórðu 32 ung undir 18 ár skuldsett fyri harðskap.

– Ein grund til tað var, at hetta árið gjørdi lögreglan eitt serligt átak ímóti stuldri úr handlum. Í tí sambandi fóru handil úr handli at heita á eiganar um at boða okkum frá tá ið tey varnaðust, at tað varð stolið úr handlinum, sigur Mariann Reinert.

– Vit greiddu handilsfólkunum frá, at tað hevur ómetaliga stóran týðning, at vit fáa fatur á teimum, sum stjála við tí endamáli at fáa tey at broyta kós ímeðan talan enn er um smáttari av kriminaliteti, sigur hon. Og hon sigur, at hetta er helst ein orsök til, at talið fyri 2013, brýtur rættligt frá.

Hon sigur, at hagtølini fyri í ár eru ikki gjørd

upp, men hon hevur onga ábending yvirhøvur um, at stóðan er øðrvísi í ár enn í fjør.

Gongdin er greið

Mariann Reinert er fullgreið yvir, at hesi tøluni siga ikki allan sannleikan, tí sjálvsagt henda lógarbrot, lögreglan einki fær at vita um.

Men hinvegin ivast hon heldur ikki eina løtu í, at hesi tøluni vísa eitt rák, og eina gongd, har ungdomskriminaliteturin er nógv minkaður seinastu árin.

Hon vísir eisini á, at í hesum tølunum eru bara beinleiðis kriminell viðurskipti tikin við. Tað merkir, at als kyns brot á ferðslulógina, útborað prutl, og onnur slík mál, eru ikki tald við.

– Hetta er ein gongd, vit eru ómetaliga fegin um. Men tað er ikki komið av sær sjálvum, at tøluni fyri ungdomskriminalitet eru fallin so nógv, sigur hon.

Hon heldur, at ein stóran part av heiðurinum eiga foreldrini, sum yvirhøvur eru ógvuliga tilvitað um trivnaðin hjá børnunum.

Men so heldur hon eisini, at eisini tey ungu, eru nógv meiri tilvitað nú enn tey hava verið.

– Eg haldi ikki, at tey ungu, sum stjála, eru serliga høgt í metum hjá hinum ungu, heldur hon

Ómetaliga stóran týðning

Mariann Reinert heldur eisini, at tey ungu, og foreldur teirra, eru ógvuliga greið yvir týðningin av at tey ungu eru í einum sterku felagsskapi. Tað, hon hugsar um, eru at børnini, og tey ungu, eru við í skipaðum frítíðartrivi, saman við

ábyrgdarfullum vaksum fólki, antin tað so er í ítrótti av ymsum slag, um tað er tónleikur, hjá skótum, í samkomum, ella hvar tað kann vera.

– Tað er fyribýrgjandi í allar mátar og tí vóna vit, at tann parturin av barna- og ungdomslívinum ikki dettur niðurfyri, men kanska verður styrktur enn meiri. Og hjá teimum, sum ikki hava eitt frítíðartriv frá barnsbeini av, er tað ongantíð ov seint at byrja.

– Tað er kappróður eitt dømi um, tí tað er ikki fyrr enn børnini eru í hálvvaksein, at tey fara at rógva kapp, sigur SSP politisturin.

– Tað hevur ómetaliga stóran týðning, at børn og ung hava okkurt at ganga upp í í frítíðini, tí tað sveltast ikki, at tað er tá ið tey ganga og keða seg, at tey kunnu koma á eina skeiva kós, sigur SSP politisturin.

Hon heldur, at ongin hevur sagt tað betri enn ein svimjilærari, sum einaferð segði í samrøðu við KvF um børnini og tey ungu, hann vandi, at »so leingi tey eru í hylinum hjá mær, ganga tey ikki í býnum og bróta rútar«

– Tað snýr seg um at styrkja tann góða felagsskapin til børnini og tey ungu, tí annars er vandi fyri at tey finna ein felagsskap, sum hevur ringa ávirkan á tey.

Og Mariann Reinert heldur eisini, at samanumtikið hava børnini, og tey ungu rættliga góðar umstøður, tí tilboðini eru nógv.

Gott samstarv gevur úrslit

Men Mariann Reinert heldur eisini, at alt tað fyribýrgjandi

Gevast vit at støvsuga tá ið tað er reint, verður tað skjótt rættliga støvut aftur